

Suikerpoppetjes in de regen

Een autobiografisch verhaal

Marc Kooistra

Suikerpoppetjes in de regen

© 2026 Marc Kooistra

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur, onder voorbehoud van de uitzonderingen die de wet stelt.

Auteur

Marc Kooistra

Omslagontwerp

Dennis Graafland

Omslagontwerp

9789465541815

Eerste druk

2026 Gedrukt in Nederland.

Hoewel dit boek is gebaseerd op waargebeurde gebeurtenissen, zijn sommige namen, gesprekken en situaties aangepast of samen- gevoegd om de leesbaarheid en privacy van betrokkenen te waarborgen.

Inleiding

Dit boek is geschreven vanuit mijn herinneringen. Vanuit mijn beleving. Vanuit de sporen die gebeurtenissen hebben achtergelaten in mijn hoofd, mijn hart en mijn lichaam.

Dat betekent niet dat dit boek dé waarheid vertelt. Het vertelt mijn waarheid. Mijn kant van het verhaal. Mijn binnenwereld, op papier gezet zonder er achteraf een net strikje omheen te doen omdat dat voor anderen prettiger zou zijn.

Sommige fragmenten kunnen pijnlijk zijn. Misschien zelfs kwetsend. Dat beseft ik. Er zullen mensen zijn die gebeurtenissen anders hebben beleefd, dingen anders hebben bedoeld of die gebeurtenissen liever helemaal niet terugzien in woorden. Dat begrijp ik. Echt.

Maar als ik ieder gevoel eerst zou afstoffen, gladstrijken en sociaal acceptabel zou maken, dan schreef ik niet meer wat ik voelde. Dan schreef ik wat anderen liever zouden lezen. Dan zou dit boek niet eerlijk zijn.

Juist die gevoelens, hoe ongemakkelijk soms ook, hebben mij gevormd. Ze hebben me gemaakt tot de man die ik nu ben. Iemand die zich vaak heeft geschaamd. Voor zijn gedachten. Voor zijn reacties. Voor zijn kwetsbaarheid. Voor het feit dat hij niet altijd wist hoe hij moest bestaan in situaties waarin anderen ogenschijnlijk moeiteloos functioneerden.

Toch heb ik zelden iets gedaan uit slechte wil. Onhandig, ja. Te heftig, soms. Te gevoelig, regelmatig. Verkeerd begrepen, vaak. Maar meestal zat daaronder geen kwaad. Alleen iemand die probeerde overeind te blijven, op zijn eigen, soms kromme manier.

Dit boek is daarom geen aanklacht. Geen afrekening. Geen poging om van de mensen die er destijds bij waren gelijk te krijgen.

Het is een poging om mezelf beter te begrijpen. Om terug te kijken zonder meteen weg te kijken. Om woorden te geven aan wat jarenlang vanbinnen bleef schuren.

Dus ja, als iets raakt, dan kan dat.

Als iets wringt, dan klopt dat waarschijnlijk.

Als iemand denkt: ‘Zo heb ik het niet bedoeld’, dan geloof ik dat graag.

Maar zo heb ik het wel gevoeld.

En dat is precies waarom dit boek bestaat.

Hoofdstuk 1

Ik zit thuis, op mijn vaste stoel naast de stereotoren. De plek waar grote levensvragen zich laten sussen door muziek en koffie die standaard koud is geworden voordat ik eraan begin.

Dat laatste is geen keuze. Dat is een patroon. Muziek helpt me relativeren. Niet omdat het leven ineens logisch wordt, maar omdat het even minder zwaar voelt. Een goede plaat tilt je net genoeg op om niet volledig kopje onder te gaan in je eigen hoofd. Dat is vaak al winst.

Vanaf deze stoel kijk ik naar de toekomst. Tenminste, dat probeer ik. Vaker kijk ik terug.

De toekomst kost energie en die heb ik niet altijd. Wat ervoor in de plaats komt, is vermoeidheid. Niet het soort moe dat je oplost met een middag slapen, maar een vermoeidheid die diep in je systeem zit, alsof het leven al een paar rondes langer bezig is dan jij. Mijn lichaam doet wat het kan, mijn hoofd ook; alleen werken ze niet altijd samen.

Dus kijk ik terug op mijn jeugd, op het volwassen worden, op het volwassen zijn. Wat vooral betekent dat je doet alsof je weet wat je doet, terwijl je eigenlijk geen idee hebt.

Er is veel gebeurd, zoals in ieder leven. Mooie dingen. Pijnlijke dingen. Dingen waar ik trots op ben en dingen die ik, als het even kan, liever oversla of bewust vergeet.

Naast mij staat gelukkig iemand die dat allemaal iets draaglijker maakt. Martine, mijn partner, degene met wie ik de afgelopen jaren alles heb gedeeld wat er te delen viel: de mooie dingen en de dingen die ik liever oversla. Zij ziet de goede kanten, ook wanneer ik ze zelf even kwijt ben. Ze vangt me op als ik omval en duwt me vooruit als ik stil blijf staan, wat vaker gebeurt dan ik wil toegeven. Zonder haar zou mijn wereld kleiner zijn, stiller

ook en een stuk minder gezellig, al zou ik dat zelf natuurlijk nooit toegeven.

Toch is er één gedachte die blijft terugkomen. Wat blijft er eigenlijk over? We zijn voortdurend bezig een mooi leven op te bouwen. We lossen problemen op die we vaak zelf hebben veroorzaakt. We houden van mensen. We verliezen mensen. We maken herinneringen en doen alsof die ergens bewaard blijven, maar dat is niet zo.

Na onze dood begint het vergeten. Eerst langzaam. Iemand weet nog hoe je lachte, maar niet meer precies waarom. Je stem wordt een gok. Je gezicht een foto. Daarna sneller. Foto's verdwijnen in lades. Namen blijven nog even hangen, maar zonder verhaal.

Tot er uiteindelijk een moment komt waarop niemand je nog persoonlijk heeft gekend. Daarna ben je geschiedenis en na verloop van tijd zelfs dat niet meer.

Dat is wat ik bedoel met suikerpoppetjes in de regen.

Zo'n suikerfiguurtje van vroeger, met zorg gemaakt, herkenbaar, netjes gevormd. Zet het buiten in de regen en hij blijft nog even staan. Je ziet nog wat het ooit was, maar langzaam begint hij te verdwijnen.

De vorm vervaagt. Details lossen op, totdat er niets meer over is. Geen spoor, geen bewijs. Alleen een natte plek waar ooit iets stond. Zo verdwijnen mensen ook. Niet meteen. Niet dramatisch. Maar wel onvermijdelijk. Niet alleen de slechte mensen, ook de goede. Niet alleen de mislukkingen, ook de succesverhalen. Iedereen.

En eerlijk gezegd vind ik dat idee tegelijk irritant en rustgevend. Irritant, omdat je al die moeite doet voor iets wat uiteindelijk oplost. Rustgevend, omdat het misschien ook betekent dat je niet alles perfect hoeft te doen.

Misschien maakt het minder uit dan we denken. Misschien is het leven niet bedoeld om herinnerd te worden. Misschien is het alleen bedoeld om geleefd te worden.

Dit boek gaat daarover. Over mijn leven. Over wat er gebeurt tussen geboren worden en verdwijnen. Over de chaos, de keuzes, de fouten, de momenten waarop het even wél klopt en de vraag of het er uiteindelijk allemaal toe doet.

Want uiteindelijk zijn we allemaal suikerpoppetjes in de regen.

Hoofdstuk 2

Muziek trekt zich niets aan van tijd. Gelukkig maar, want zodra ik een plaat opzet, ben ik binnen een paar seconden ergens anders. Niet hier, niet nu, maar in een portiekflat in Hilversum.

Mijn geluidsinstallatie heb ik gekocht met geld dat er eigenlijk niet was. Dat zegt genoeg over mijn prioriteiten. De platenspeler niet. Die kreeg ik van de moeder van Martine. Zij begreep beter wat muziek voor mij betekende dan wie dan ook.

Ik laat de naald op de plaat zakken. Dat zachte gekraak van vinyl, dat moment waarop alles nog net niet begint. Stevie Wonder. Alsof hij nooit is weggeweest. Muziek doet wat muziek hoort te doen. Het opent een deur. Voor ik het weet zit ik niet meer in mijn woonkamer, maar weer daar. Hilversum. Drie verdiepingen, zes voordeuren. Wij rechtsboven, derde verdieping. Geen uitzicht waar je stil van wordt, geen balkon met karakter. Gewoon een flat. Gewoon thuis.

Mijn herinneringen aan dat huis zijn niet warm. Van buiten zag het er waarschijnlijk prima uit. Eten op tafel, televisie aan, iedereen aanwezig. Op papier klopte het allemaal; alleen werd er niet veel gelachen. Pas jaren later, toen ik andere gezinnen leerde kennen, begreep ik wat er ontbrak. Niet het geld, niet de spullen, maar liefde. Niet de grote versie waar mensen het graag over hebben, maar de stille, vanzelfsprekende. De liefde die er gewoon hoort te zijn. Die voelde ik niet. Wij waren een gezin, maar we hadden ook een groep mensen kunnen zijn die toevallig hetzelfde dak deelden. Als kind weet je dat niet. Je denkt dat dit normaal is. Dat dit is hoe het hoort. Dat dit thuis is.

Mijn moeder had haar eigen manier om liefde te laten zien. Achteraf denk ik dat ze deed wat ze kon en soms probeerde iets goed te maken met spullen. Na ruzies of spanningen kwamen er vaak nieuwe schoenen, extra kleding of speelgoed. Meer dan nodig.

Mijn zus en ik kwamen materieel niets tekort. Sterker nog, we liepen er vaak beter bij dan andere kinderen in de klas. Alsof de buitenkant keurig gestreken was, terwijl de binnenkant nog op zoek was naar de gebruiksaanwijzing.

Maar een kind voelt feilloos het verschil tussen iets krijgen en gezien worden. Spullen kunnen troosten, afleiden en zelfs even blij maken. Ze kunnen een kamer vullen, een kast laten uitpuilen en je op school nét iets zelfverzekerder laten lopen, maar ze vullen geen leegte.

Wat ik me vooral herinner, zijn ruzies. Eerst stemmen die net iets harder werden, daarna woorden die steeds scherper klonken. Voor je het wist zat je er middenin. Waar het over ging, geen idee. Waarschijnlijk over alles. Na verloop van tijd werd het een ritueel. Mijn zus en ik werden uit bed gehaald, gewoon in onze pyjama. Half slapend stonden we in de woonkamer terwijl mijn moeder aankondigde dat het klaar was, dat ze zou vertrekken, dat ze wegging. Voor een kind klinkt dat definitief. Dus sta je daar, midden in de nacht. Niet wakker genoeg om het te begrijpen, maar wel wakker genoeg om te voelen dat dit niet klopt, dat er echt wat aan de hand moet zijn.

Elke keer liep het hetzelfde af. We gingen soms wel weg, even een rondje de kou in, waarschijnlijk in de hoop indruk te maken op mijn vader. Uiteindelijk kwamen we altijd weer terug om alsnog naar bed te gaan, alsof er niets gebeurd was. Terwijl er wel degelijk iets was gebeurd. De ruzie was voorbij, maar toch ook weer niet. Want dan kwam de stilte. Die voelde erger. Zwaarder. Mijn vader en moeder spraken niet met elkaar. Dagenlang niet. Al leek dat soms nog langer.

Dit was het soort stilte waarin je als kind leert dat geluid risico is. Dus word je voorzichtig. Je praat minder, zachter, beweegt kleiner en houdt alles om je heen net iets te goed in de gaten. Je leert de stemming aanvoelen voordat iemand iets zegt, de ruimte lezen alsof de muren elk moment van kleur kunnen verschieten.

Niet opvallen wordt een vaardigheid. Bijna een talent. Een talent waar je jaren later nog steeds last van hebt.

Buiten was het eenvoudiger. Daar hoefde je niet te raden hoe de sfeer was. Mijn buurjongen George woonde links beneden, naast buurvrouw Boos. Dat was natuurlijk niet haar naam, maar ze was gewoon altijd boos. Vooral op ons. Buurvrouw Boos verzamelde voetballen. Tenminste, ze pakte die van ons af en verborg ze op een plek waar wij ze nooit meer terugzagen. Een soort opslag zonder uitgiftebalie. Als we geen zin hadden in commentaar of gewoon weer eens zonder bal zaten, weken we uit naar de tuin van George.

George, was Ambonees en woonde bij zijn opa en oma. Omdat hij het oudste kleinkind was, hielp hij veel in huis, wat binnen hun cultuur gebruikelijk was. Voor mij was hij vooral mijn beste vriend. Van zijn opa mocht ik eigenlijk niet komen. Waarom weet ik niet meer. Misschien keek ik verkeerd, misschien maakte ik te veel lawaai, misschien was het genoeg dat ik er was. Kinderen zijn flexibel, regels niet. Dus vonden wij een oplossing. In zijn kamer stond een vaste kast. Daarin hadden we een plank gemaakt waar ik op kon zitten. Als zijn opa thuis was, dook ik daarin. Dan zat ik muisstil te wachten tot de kust veilig was, alsof we iets groots verborgen hielden. In werkelijkheid verstopten we gewoon een jongetje dat wilde spelen.

Zijn oma was gelukkig een stuk vriendelijker. In haar keuken ontdekten we iets wat wij toen als een culinaire doorbraak zagen. Chips met mayonaise. We vonden het briljant. We zongen er zelfs een lied bij, simpel en slecht: ‘chips met mayonaise tra-lala lala.’ Achteraf gezien was het vooral vet met zout, maar toen voelde het als vrijheid.

De lagere school was een ander verhaal. Daar werd ik bijna dagelijks, soms meerdere keren op één dag, in elkaar geslagen door jongens uit hogere klassen. Gewoon op het schoolplein, omdat dat blijkbaar kon. Vaak waren ze met meerdere tegelijk. Soms wikkelden ze de touwtjes van mijn jas om mijn nek en trokken

eraan tot er rode striemen zichtbaar werden. Ik probeerde niet te huilen. Niet omdat het geen pijn deed, maar omdat dat was waar ze op uit waren.

Voor zover ik me kan herinneren, werd er thuis niet veel van gemaakt. Als ik weer eens thuiskwam met blauwe plekken, schaafwonden of rode strepen in mijn nek, was de reactie meestal praktisch: ‘Stel je niet zo aan. Je gaat vanmiddag gewoon weer naar school.’

Daar stond ik dan. Licht beschadigd, maar blijkbaar nog prima inzetbaar voor het middagprogramma. Er werd niet lang bij stilgestaan. Misschien wist niemand goed wat ermee moest. Dat kan. Niet iedereen heeft een draaiboek voor een kind dat regelmatig gehavend thuiskomt. Al was een hoofdstukje ‘Misschien even doorvragen’ geen overbodige luxe geweest. Misschien zou je zoiets nu karaktervorming noemen. Ik noemde het toen vooral verwarrend.

Ik leerde niet dat ik sterker werd. Ik leerde dat je met pijn soms gewoon weer teruggestuurd wordt naar de plek waar die pijn was ontstaan en dat de wereld niet automatisch veilig is. Ik leerde vooral iets anders. Dat je soms blijkbaar zelf maar moet uitzoeken hoe je overeind blijft. Misschien begon dat besef daar al, in een portiekflat in Hilversum.

Daar waar stilte soms harder binnenkwam dan woorden.

Hoofdstuk 3

Sommige verliezen zijn groot. Dood. Scheiding. Dat soort dingen. Andere lijken klein, maar voelen voor een kind alsof er een stuk uit zijn wereld verdwijnt.

Het vertrek van George was zo'n verlies. Ik was een jaar of tien, misschien elf. Een leeftijd waarop je wereld nog overzichtelijk is. School, straat, portiekflat en een handjevol mensen. Meer is het niet. Als daar één iemand uit verdwijnt, voelt dat groot.

Zijn opa was overleden en daardoor ging hij samen met zijn oma terug naar zijn ouders. Voor volwassenen een logische beslissing. Voor mij voelde het alsof iemand een deur dichttrok waar ik nog middenin stond. De flat bleef hetzelfde. De portiek bleef hetzelfde. Zelfs de voordeur van zijn opa en oma zag er nog precies zo uit.

Alleen George was weg. Ineens klopte het niet meer.

We hadden daar uren doorgebracht: in zijn kamer, in de keuken, in de achtertuin, op plekken waar we waarschijnlijk niet hadden mogen komen. We ontdekten er chips met mayonaise en als zijn opa thuiskwam, kroop ik in een kast. Blijkbaar deden we iets wat niet helemaal de bedoeling was.

Gewone kinderdingen, maar ze waren van ons en ineens was het voorbij. Ik weet nog dat ik huilde. Niet een beetje voor de vorm, maar gewoon echt. Mijn beste vriend was weg en dat voelde alsof er een stuk van mijn wereld met hem mee verhuisde.

Kennissen van mijn ouders die wij opa en oma Van der Meulen noemden hadden daar een vrij simpele verklaring voor. 'Hij zal wel homo zijn als hij hierom huilt.' Blijkbaar was het verdacht als een jongen verdriet had om zijn beste vriend. Wat me misschien het meest raakte, was wat er daarna gebeurde. Of eigenlijk: wat er niet gebeurde. Er werd gewoon verder gepraat. Geen

ouder die opstond. Geen correctie. Geen ‘doe even normaal.’ Alsof het niets was. Voor hen ging het leven gewoon door. Alsof mijn verdriet er niet toe deed.

Later ben ik anders naar dat soort momenten gaan kijken. Niet alleen naar wat mensen zeggen, maar vooral naar wat ze laten liggen. Als kind voelde ik alleen dat er iets niet klopte. Pas veel later begreep ik waarom.

Niet lang daarna veranderde er opnieuw iets in onze portiekflat. Omdat George en zijn oma waren vertrokken, kwam de woning vrij. Vroeger kon je de regels nog wel eens omzeilen. Daardoor trok zijn oudere zus Nona samen met haar vriend in de flat van de opa en oma.

Nona was lief, zacht en mooi op een manier die ik thuis niet kende. Bij haar voelde ik iets wat ik niet kende: aandacht en warmte. Gewoon aardig zijn zonder dat daar eerst iets tegenover moest staan.

Haar vriend was het tegenovergestelde. Hij kwam uit de achterbuurt van Hilversum en was daar trots op. Stoer, zelfstandig en sterk. Hij leek nergens bang voor. Ik keek tegen hem op.

Met hem gingen we vaak voetballen. Hij was de perfecte keeper. Hij dook alsof hij er zijn hele leven op had getraind. Soepel, zonder twijfel. Maar wat me misschien nog het meest bijbleef, was hoe makkelijk hij het zwembad indook. Gewoon springen, duiken, alsof angst voor hem niet bestond. Voor mij was dat indrukwekkend.

Bij hen allebei voelde ik me al snel op mijn gemak. Daar hoefde ik niets te bewijzen. Ik hoefde niet eerst de sfeer te peilen voordat ik iets zei. Ik kon er gewoon zijn. Dat gevoel kende ik thuis niet.

Hoofdstuk 4

De muziek is al een tijdje gestopt. Alleen het vertrouwde getik van de naald die steeds weer terugkeert in de laatste groef is nog te horen. De plaat is afgelopen.

Ik pak een andere plaat. Elvis Presley. De naald zakt in de groef en 'Always on My Mind' klinkt zacht uit de luidsprekers. Dit dromerige nummer brengt me weer bij opa en oma Van der Meulen. Zij hadden een kleindochter, Wilma. Zoals dat wel vaker gaat: mensen zien de tekortkomingen van anderen haarscherp, maar die van hun eigen familie ineens een stuk minder.

Wilma was een gekwetst meisje. Misschien door de scheiding van haar ouders. Misschien door dingen die ik toen niet begreep. Of door dingen waar je als kind geen woorden voor hebt, maar ze was duidelijk kwetsbaar. Haar problemen zorgden ervoor dat mijn eigen problemen even naar de achtergrond verdwenen.

Soms stond ze boven de flat waar ze woonde en dreigde ze te springen. Achteraf gezien was het een schreeuw om hulp. Mijn reactie was, laten we zeggen, minder therapeutisch. Ik riep iets als: 'Moet er nog iemand komen helpen, of red je dit dramatische moment helemaal zelf?'

Niet mijn meest empathische bijdrage aan de dag, laten we eerlijk zijn. Ergens tussen bezorgdheid en totale onhandigheid besloot mijn mond zelfstandig verder te gaan, wat wel vaker gebeurde.

Maar ik dacht, of hield mezelf in elk geval voor, dat ze niet echt wilde springen. Ik denk dat ze, net als ik, wilde dat iemand haar zag. Dat iemand even bleef staan. Ik deed dat op de enige manier die mij toen blijkbaar ter beschikking stond: bot en veel te gewend aan traumatische gebeurtenissen.

Haar ouders waren gescheiden, iets wat ik als kind alleen maar kon wensen. Voor haar was het anders. Een moeder die zelf ook worstelde, een vader die dingen had gedaan die tegenwoordig waarschijnlijk onder #MeToo zouden vallen.

Wilma en ik ontmoetten elkaar voor het eerst op heel jonge leeftijd. Mijn ouders en opa en oma Van der Meulen planden hun vakanties vaak zo dat we tegelijk op dezelfde camping stonden. Omdat zij Wilma meestal meenamen, waren we op elkaar aangewezen. We konden het goed vinden samen. Vriendschappelijk, dat wel. We brachten tijdens vakanties en daarbuiten veel tijd samen door.

De eerste keren dat ik bij Wilma thuiskwam, viel het me op dat er iets niet klopte. Als kind kon ik daar geen woorden aan geven. Pas veel later begreep ik wat ik toen eigenlijk zag. Haar moeder leek haar energie vooral te steken in het vinden van een nieuwe man en veel minder in haar kinderen. Elke keer als ik daar kwam, voelde ik steeds sterker dat het daar in huis niet goed zat. Maar wat kon ik doen? Ik was zelf nog een kind. Mijn ouders zouden me toch niet geloven, want in de familie van opa en oma Van der Meulen gebeurden dit soort dingen niet.

Dus probeerde ik op mijn manier iets voor haar te betekenen. Ik was er inmiddels meerdere keren per week. Haar moeder was er wel, maar eigenlijk ook weer niet. Haar jongere broer en zus werden grotendeels aan hun lot overgelaten en dan was er nog Wilma, die totaal niet was opgewassen tegen dit soort klappen. Dan was ik er nog Een soort kleine crisismanager zonder opleiding die probeerde te sturen. Met de nadruk op probeerde.

In die periode kreeg Wilma verkering met een klasgenoot van mij, Albert. Albert was een leuke gozer en ik was blij voor hen beiden. Vreemd genoeg was ik daar altijd bij. Ik was getuige van hun eerste keer. Ik vond dat gestuntel, op een afstand van ongeveer drie meter, best grappig. De relatie hield geen stand. Achteraf bleek dat Albert op mannen viel. Ik durf nog steeds te beweren dat hun eerste keer daar veel invloed op heeft gehad.

Wilma begon af te glijden en langzaam verloren we elkaar uit het oog. Via een gezamenlijke vriendin begreep ik dat ze niet meer thuis woonde. Ze was uithuisgeplaatst in een opvanghuis voor kinderen. Wat zo'n plek precies inhield, wist ik toen nog niet.

Ik had zoveel verantwoordelijkheid op mijn schouders genomen en dacht dat ik alles voor Wilma kon oplossen. Daardoor kreeg ik steeds meer het gevoel dat ik alleen maar kon falen. Dat ik nergens goed voor was.

Het gevoel dat ik thuis niet werd begrepen, samen met alles wat er bij Wilma gebeurde, zorgde ervoor dat ik nergens meer bij leek te horen. Ik voelde me vooral een last voor mijn omgeving. Ik wilde weg, weg uit het heden. Vluchten voor de dag van morgen. Gewoon even niet bestaan. Nergens meer aan hoeven denken.

Door dat gevoel ging ik op zoek naar afleiding. Die vond ik in een nieuwe hobby. Niet het soort hobby waar je ouders over opscheppen tijdens verjaardagen, al zullen ze dat over mijn schrijfkunsten waarschijnlijk ook nooit doen. Een nieuwe hobby dus. De gokkast.

Die dingen stonden toen gewoon in cafés en snackbars. Hoewel ik minderjarig was, kostte het me weinig moeite om erachter te gaan zitten. Of dat volgens de regels was toegestaan, weet ik niet. Maar niemand leek zich er druk om te maken. Ik in ieder geval niet.

De gokkast bracht met zijn lampjes, geluiden en de spanning van misschien winnen precies de afleiding die ik zocht. Even werd het stil in mijn hoofd. Als ik erop terugkijk, deed gokken in die tijd ongeveer hetzelfde als muziek nu voor mij doet. Het bracht rust. Alleen had gokken één praktisch nadeel: er moest geld in.

Mijn vader had als buschauffeur zo'n metalen wisselgeldbakje. In die tijd waren er nog geen pinpassen en contactloze betalingen. Dat bakje was altijd gevuld met muntgeld. Muntgeld van het formaat dat ik nodig had voor de gokkast. Achteraf gezien was het dus misschien niet het meest briljante idee om muntgeld te bewaren in een huis met een zoon die net een nieuwe hobby had ontdekt.

Ik ontwikkelde dus een soort nachtelijk bijbaantje. Als iedereen sliep, ging ik naar die tas waar dat geldbakje in zat. Zo stil mogelijk op mijn tenen, alsof ik een bankkluis probeerde te kraken in plaats van een buschauffeurstas. Niet te veel. Professioneel blijven. In mijn hoofd was het geen stelen, maar tijdelijk herverdelen van liquiditeit. Maar laten we eerlijk zijn, het was gewoon stelen van mijn eigen vader. Ik stopte de muntjes in de zakken van mijn pyjama. Wat muntjes links. Wat muntjes rechts. Om deze vervolgens uit te geven aan mijn hobby.

In dezelfde periode bedacht ik dat mijn vader ook nog een fiets had die hij nauwelijks gebruikte. Dus besloot ik op een dag dat die waarschijnlijk beter ergens anders kon staan, bij iemand die hem wél gebruikte. Ik verkocht hem. Achteraf gezien was ik dus niet alleen gokker, maar ook een beginnend fietsenhandelaar.

Alsof ik het nog niet druk genoeg had, belandde ik in de tussentijd ook gewoon op de middelbare school. Daar ging het iets beter: ik werd namelijk niet dagelijks meer in elkaar geslagen. Dat werd natuurlijk mede mogelijk gemaakt doordat ik niet vaak aanwezig was. Ik bracht mijn dagen vaak door bij Nona en haar vriend.

Vanuit onze kelder ging ik met mijn fiets naar die van hen. Verassend genoeg paste mijn sleutel ook op hun deur, wat achteraf misschien meer zegt over de kwaliteit van de sloten dan over mijn talent voor inbreken. Daar zette ik mijn fiets neer en klom op het kolenhok. Via een raam kwam ik in een kleine ruimte terecht. Daar zat weer een stalen rooster. Als ik dat optilde, kon

ik zo de serre in. Het was een omslachtige route, maar wel bewust gekozen.

Ik wilde niet dat andere burens mij konden zien, want dan hadden Nona en ik bij mij thuis zeker iets uit te leggen en uitleggen was bij ons zelden een gezellige kringgesprekactiviteit met thee, koekjes en begrip. Eenmaal binnen belde Nona naar school. Ze deed zich voor als mijn moeder en meldde mij ziek. Dat ging eigenlijk altijd goed. Geen schoolinspectie, geen vragen, geen gevolgen. Alsof het allemaal volkomen normaal was dat een kind via kelder, kolenhok, raam, rooster en serre zijn eigen absentiebeleid regelde.

Verder wist niemand waar ik was. Hun huis werd mijn anonieme plek, een plek waar ik me veilig voelde en even niet behoefde te denken aan alles wat me pijn kon doen.

Ik moet ook wel eerlijk zijn: er zat in die periode een behoorlijk tegendraadse kant aan mij. Als mijn ouders links zeiden, ging ik rechts. Niet omdat ik wist waarom, maar vooral omdat zij links zeiden. Spijbelen hoorde daar ook bij. Niet omdat het slim was, niet omdat ik er iets mee opschoot. Integendeel. Het was vooral een manier om dwars te liggen, een soort stillewedstrijd tegen mijn ouders, tegen mijn moeder, terwijl ik ondertussen degene was die zichzelf het meest in de weg zat.

Alleen zag ik dat toen natuurlijk nog niet zo. Voor mijn gevoel was ik gewoon mijn eigen gang aan het gaan. Bij Nona en haar vriend. Achter de gokkast, op straat of waar dan ook. Als ik me maar niet behoefde te verantwoorden en als ik mensen maar niet te dichtbij behoefde te laten komen. Want ergens in deze periode begon er nog iets anders in te sluipen.

Naast het gokken en mijn nachtelijke verdienmodellen had ik namelijk een vrij praktische levensregel ontwikkeld. Als je mensen een beetje op afstand houdt, kunnen ze je ook niet echt teleurstellen. Gokken, spijbelen en de rust van de anonimiteit pas-

ten daar perfect bij. Geen mensen die vragen stelden, geen mensen die wilden weten hoe het met je gaat, geen verwachtingen. Dat soort afstand lag mij toen eigenlijk best goed.

Alleen werkt het leven helaas niet helemaal zo overzichtelijk. Zeker niet als er ook nog familie bestaat en familie, die speelde in mijn leven, of ik dat nu wilde of niet, een behoorlijk grote rol.